

Raport

z procesu konsultacji

*Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych
oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania
i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia
działań rynkowych*

**Informacja o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach
oraz sposobie ich uwzględnienia**

Konstancin-Jeziorna, 14 grudnia 2018 r.

Spis treści:

1. LISTA DZIAŁAŃ W PROCESIE KONSULTACJI	3
2. LISTA PODMIOTÓW, KTÓRE ZGŁOSIŁY UWAGI W PROCESIE KONSULTACJI.....	4
3. ZESTAWIENIE UWAG UŻYTKOWNIKÓW SYSTEMU I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA.....	5
3.1. UWAGI OGÓLNE.....	5
3.2. UWAGI SZCZEGÓŁOWE.....	9
4. SPECYFIKACJA ZMIAN DO PROPOZYCJI ZASAD ZAWIESZANIA I PRZYWRACANIA DZIAŁAŃ RYNKOWYCH ORAZ SZCZEGÓŁOWYCH ZASAD ROZLICZANIA NIEZBILANSOWANIA I ROZLICZANIA ENERGII BILANSUJĄCEJ W OKRESIE ZAWIESZENIA DZIAŁAŃ.....	18

1. Lista działań w procesie konsultacji

Działania operatora systemu przesyłowego w ramach procesu konsultacji propozycji *Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia działań rynkowych* (dalej nazywanych również „Zasadami”) z użytkownikami systemu przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Działania OSP w procesie konsultacji.

Lp.	Data	Opis działań
1.	31.10.2018	Komunikat OSP dotyczący opublikowania propozycji Zasad, opracowanych przez PSE S.A.
2.	31.10.2018	Opublikowanie propozycji Zasad na stronie internetowej PSE S.A. wraz z informacją o możliwości zgłaszania uwag.
3.	31.10.2018 ÷ 01.12.2018	Zbieranie uwag od użytkowników systemu dotyczących propozycji Zasad.
4.	03.12.2018 ÷ 14.12.2018	Analiza uwag zgłoszonych przez użytkowników systemu pod kątem ich uwzględnienia w Zasadach.
5.	03.12.2018 ÷ 14.12.2018	Opracowanie Zasad oraz raportu z konsultacji.
6.	18.12.2018	Przedłożenie Zasad Prezesowi URE do zatwierdzenia wraz z informacją o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach oraz sposobie ich uwzględnienia.

2. Lista podmiotów, które zgłosiły uwagi w procesie konsultacji

Lp.	Podmiot	Komentarz
1.	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	
2.	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	

3. Zestawienie uwag użytkowników systemu i sposób ich uwzględnienia

3.1. Uwagi ogólne

Lp.	Treść uwagi	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
1.	<p>Propozycja PSE w przypadku zaistnienia sytuacji zawieszania i przywracania działań rynkowych opiera się, co do zasady, na rozliczeniu jednostek po kosztach zmiennych, co nie wydaje się być w pełni zgodne z intencją i zapisami Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. (dalej „Rozporządzenie”, „NC ER”) ustanawiającego wytyczne dotyczące stanu zagrożenia w Art. 39 3. b). Zgodnie z wytycznymi Art. 39 3. b) zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych powinny zapobiegać zakłóceniom i budować zachęty dla podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie, których to zapisów w Rozporządzeniu przedstawiona propozycja rozliczania ich po kosztach zmiennych nie wypełnia.</p> <p>Ponadto, wśród działań, które mogą być <i>zawieszane</i> PSE wymienił Zgłaszanie Ofert Bilansujących oraz Zgłaszanie Umów Sprzedaży Energii, co w kontekście art. 39 3. c) Rozporządzenia powinno być wykluczone lub znacząco ograniczone, ponieważ stoi w sprzeczności z Rozporządzeniem poprzez techniczne uniemożliwienie uczestnikom rynku starań do samodzielnego bilansowania się i pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie.</p> <p>Poniżej, w uwagach szczegółowych, proponujemy działania lepiej w naszym rozumieniu oddające zapisy Rozporządzenia, a także łączymy te zapisy z mechanizmem scarcity pricing w okresie, gdy działania rynkowe zostały zawieszane.</p>	<p>PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.</p>	<p><u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u></p> <p>Zasady rozliczeń energii elektrycznej w obszarze rynku bilansującego (RB), które zostały przedstawione w Zasadach, dotyczą wyłącznie przypadku zawieszenia stosowania Procedur Standardowych. W każdym innym przypadku, tj. w przypadkach w których pomimo zawieszenia określonych działań rynkowych jest możliwa poprawna realizacja Procedur Standardowych, rozliczenia będą prowadzone wg Procedur Standardowych. Tym samym zawieszenie działań rynkowych wskazanych w uwadze: (1) Zgłaszanie Ofert Bilansujących, (2) Zgłaszanie Umów Sprzedaży Energii (USE), nie jest tożsame z zawieszeniem Procedur Standardowych. OSP każdorazowo będzie podejmował decyzję o zawieszeniu jednego lub większej liczby działań rynkowych stosownie do sytuacji, działając w sposób proporcjonalny i adekwatny, dążąc do ograniczenia wpływu tej decyzji na uczestników rynku. Przykładowo dla pierwszego z powyżej wskazanych działań rynkowych, gdy przyczyną jego zawieszenia są techniczne problemy systemów komunikacji, zgodnie z IRiESP, OSP ma prawo wyznaczyć Przyjęte Oferty Bilansujące na podstawie Ofert Zastępczych, bez konieczności zawieszenia Procedur Standardowych. W drugim przypadku, dotyczącym USE, gdy brak możliwości ich zgłoszenia jest związany z problemami technicznymi OSP, to przewidziana została w Zasadach możliwość ich zgłoszenia po ustaniu tych problemów i tym samym dokonanie rozliczeń wg Procedur Standardowych.</p> <p>Zawieszenie stosowania Procedur Standardowych, zgodnie z Zasadami, dotyczy przypadków, gdy nie jest możliwa ich poprawna realizacja. Przykładowo ma to miejsce w stanie zaniku</p>

Lp.	Treść uwagi	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
			<p>zasilania, tj. w stanie, w którym zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2017/1485 z dnia 2 sierpnia 2017 r. ustanawiającym wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej (dalej „SOGL”), dochodzi do utraty więcej niż 50% odbioru na obszarze regulacyjnym OSP. W takim stanie ceny rozliczeniowe odchylenia (CRO) oraz rozliczenia na RB wg Procedur Standardowych nie mają uzasadnienia, a jakiegokolwiek działania uczestników rynku dążące do ich samodzielnego bilansowania, bez koordynacji przez OSP, mogą działać ze szkodą dla procesu obrony i odbudowy krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE).</p> <p>Przywołany w uwadze art. 39 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (dalej „NCER”), określają, że opracowane zgodnie z NCER Zasady w zakresie rozliczeń:</p> <p><i>„b) zapobiegają zakłóceniom zachęt lub zachętom przynoszącym efekty odwrotne do zamierzonych w odniesieniu do podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie, dostawców usług bilansowania systemu i OSP;</i></p> <p><i>c) motywują podmioty odpowiedzialne za bilansowanie, aby dążyły do zachowania zbilansowania lub udzielały pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie;”</i></p> <p>W opinii OSP przedłożone do konsultacji Zasady spełniają oba powyższe warunki. W okresie zawieszenia Procedur Standardowych, tj. w okresie w którym praktycznie nie działa rynek bilansujący, nie są premiowani żadni uczestnicy rynku, rozliczenia są sprowadzone praktycznie do kosztów zmiennych wytwarzania energii elektrycznej i występuje naturalna zachęta dla wszystkich stron do przywrócenia realizacji Procedur Standardowych – dla wytwórców, aby realizować wcześniej zawarte kontrakty handlowe wg cen umownych, a dla odbiorców, aby realizować swoje procesy wymagające energii elektrycznej. W przypadku lit. c), jak już wyjaśniono powyżej, dążenie</p>

Lp.	Treść uwagi	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
			<p>do samodzielnego bilansowania uczestników rynku, przy uwzględnieniu poleceń ruchowych OSP, jest zasadne w przypadku stosowania Procedur Standardowych, natomiast w przypadku ich zawieszenia, pomoc przy przywracaniu zbilansowania systemu nie jest tożsama z dążeniem do samodzielnego bilansowania, wymaga koordynacji OSP, co zostało uwzględnione w NCER poprzez spójnik „lub” w lit. c).</p> <p>Odnosząc się do ostatniej kwestii poruszonej w uwadze, tj. scarcity pricing, w opinii OSP, uwzględnienie komponentu scarcity pricing w rozliczeniach na RB jest istotnym elementem dla wyceny nadwyżki mocy w systemie i zapewnienie właściwych sygnałów cenowych na rynku energii elektrycznej. Prace w tym zakresie będą prowadzone przez OSP i stosowne zasady zostaną wdrożone do 1 stycznia 2021 r., zgodnie z pkt 16(e) decyzji Komisji Europejskiej (SA.46100) w sprawie wdrożenia w Polsce rynku mocy z dn. 7 lutego 2018 r. Jednocześnie w opinii OSP nie jest zasadne stosowanie komponentu scarcity pricing w okresie zawieszenia stosowania Procedur Standardowych, tj. w okresie, w którym zawieszają się standardowe zasady rozliczeń na RB i nie jest możliwe tworzenie poprawnych sygnałów cenowych.</p> <p>Patrz również odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 5 dotyczącej uwzględnienia uwagi w zakresie rozliczeń energii dostarczonej na rynek bilansujący w okresie zawieszenia Procedur Standardowych.</p>
2.	<p>Propozycja PSE w przypadku zaistnienia sytuacji zawieszania i przywracania działań rynkowych opiera się, co do zasady, na rozliczeniu jednostek po kosztach zmiennych co jest niezgodne z intencją i zapisami Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. (dalej „Rozporządzenie”, „NC ER”) ustanawiającego wytyczne dotyczące stanu zagrożenia w Art. 39 3. b). Zgodnie z wytycznymi Art. 39 3. b) zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych powinny zapobiegać zakłóceniom <u>i budować zachęty dla podmiotów</u> odpowiedzialnych za bilansowanie, podczas</p>	<p>Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie</p>	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u> Patrz odpowiedź do uwagi ogólnej nr 1.</p>

Lp.	Treść uwagi	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
	<p>gdy propozycja rozliczania ich po kosztach zmiennych jest przeciwieństwem zapisów w Rozporządzeniu.</p> <p>Ponadto, wśród działań, które mogą być zawieszane PSE wymienił Zgłaszanie Ofert Bilansujących oraz Zgłaszanie Umów Sprzedaży Energii co jest sprzeczne z Art. 39 3. c) Rozporządzenia, bo ogranicza starania uczestników rynku do samodzielnego bilansowania się i pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie.</p>		
3.	<p>Zaproponowane rozwiązanie powinno określać:</p> <p>a) sposób, w jaki OSP powiadamia uczestników rynku o jego zawieszeniu, a także</p> <p>b) sposób ustalania okresu, w którym zawieszenie ma miejsce.</p> <p>W przypadku b), jeśli OSP zakłada, iż okres zwieszenia będzie się odnosił do rzeczywistego czasu, w którym podejmuje decyzję o zawieszeniu, to niezbędne jest określenie sposobu rozliczenia dla konkretnego przedziału czasowego (obecnie jest to jedna godzina), w którego części rynek funkcjonował, a następnie został zawieszony. Jeśli zaś OSP zakłada objęcie całości tego przedziału zawieszeniem rynku, niezależnie od tego w którym momencie przedziału doszło do faktycznego zawieszenia, to rozumiemy, że rozliczenie w całym tym przedziale będzie oparte na zasadach rynku zawieszony.</p>	<p>Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie</p>	<p><u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u></p> <p>Zasady powiadamiania uczestników rynku o zawieszeniu pojedynczego lub większej liczby działań rynkowych, w tym Procedur Standardowych, są określone w art. VIII Zasad, pt. Wymiana informacji.</p> <p>Okres trwania zawieszenia określonych działań rynkowych jest powiązany z czasem trwania przyczyn skutkujących zawieszeniem tych działań rynkowych przez OSP. Okres ten jest częścią informacji udostępnianej uczestnikom rynku. W przypadku zawieszenia Procedur Standardowych, data początkowa i data końcowa okresu zawieszenia będą odpowiadały odpowiednio chwili rozpoczęcia danego Podstawowego okresu handlowego na RB i chwili zakończenia tego samego albo późniejszego Podstawowego okresu handlowego na RB, tak więc okres zawieszenia Procedur Standardowych każdorazowo będzie wielokrotnością Podstawowego okresu handlowego na RB.</p> <p>Zmodyfikowana treść art. V ust. 6 Zasad jest przedstawiona w pkt 4 niniejszego Raportu.</p>

3.2. Uwagi szczegółowe

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
1.	V.1 i 2	<p>Za nieprawidłowe uważamy zbiorcze przedstawienie przesłanek zawieszenia jednego lub większej liczby działań rynkowych. W naszej ocenie <u>w wyniku zaistnienia każdej z przesłanek, powinien być określony inny, adekwatny i proporcjonalny do zaistniałej sytuacji, katalog działań</u>. Inne są bowiem skutki powstania stanu zaniku zasilania, a inne skutki niedostępności narzędzi i środków łączności PSE do wspierania działań rynkowych.</p> <p>Rozwiązaniem byłoby wskazanie, które działania rynkowe mogą być zawieszane w wyniku zaistnienia określonej przyczyny. W konsultowanej propozycji doszło jedynie do zbiorczego powtórzenia ust. 1 i 2 z art. 35 NC ER, co zapewne nie było wolą legislatora. Wskazuje na to art. 36 ust. 4 NC ER, który mówi, że opracowując zasady zawieszania i przywracania działań rynkowych, każdy OSP przekształca sytuację, o których mowa w art. 35 ust. 1, w obiektywnie zdefiniowane parametry. PSE w swojej propozycji nie przekształcił w żaden sposób czynników, wskazanych w art. 36 ust. 4 NC ER w obiektywne parametry.</p>	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Zgodnie z art. V ust. 3 Zasad, decyzję o zawieszeniu jednego lub większej liczby działań rynkowych OSP każdorazowo podejmuje stosownie do sytuacji, działając w sposób proporcjonalny i adekwatny, minimalizując wpływ tej decyzji na uczestników rynku. Ponadto zgodnie z art. V ust. 4, OSP w pierwszej kolejności zawiesza działania rynkowe bezpośrednio powiązane z danym zdarzeniem, a następnie w wymagających tego przypadkach kolejne działania rynkowe w przypadku braku możliwości ich poprawnej realizacji.</p> <p>Proporcjonalność i adekwatność działań podjętych przez OSP będzie mogła być oceniona przez Prezesa URE na podstawie sprawozdania o przyczynach zawieszenia działań rynkowych i przywracania działań rynkowych oraz o podjętych działaniach dla przywrócenia zawieszonych działań rynkowych, które OSP przygotowuje i przekazuje zgodnie z art. VI ust. 5 Zasad. Sprawozdanie zostanie także udostępnione uczestnikom rynku, zgodnie z art. VIII ust. 8 Zasad.</p>
2.	V.1	<p>Możliwość zawieszania przyjmowania do realizacji umów sprzedaży energii („USE”) oraz ofert bilansujących powinna ograniczać się do braku dostępności narzędzi i środków łączności niezbędnych OSP do wspierania działań rynkowych.</p> <p>Zawieszenie przyjmowania USE i ofert bilansujących z innych przyczyn (poza wskazanymi wyżej), w razie zaistnienia takiej przyczyny ostatecznie uniemożliwi Podmiotowi Odpowiedzialnemu za Bilansowanie („POB”) dążenie do zachowania zbilansowania i udzielania pomocy przy przywracaniu zbilansowania</p>	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Patrz odpowiedź do uwagi ogólnej nr 1 i uwagi szczegółowej nr 1.</p>

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		w systemie, tym samym doprowadzając do sprzeczności propozycji z art. 39 ust. 3 lit. c) NC ER. Jeśli bowiem zablokowana będzie możliwość składania USE i ofert bilansujących, to bez względu na to, w jaki sposób ustalone zostaną zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych (na podstawie art. 39 NC ER), to POB nie będą miały fizycznej możliwości modyfikacji swoich pozycji.		
3.	VI.3	Umożliwienie zgłoszenia zaległych USE dla okresu, dla którego ich zgłoszenie nie było możliwe ze względu na zawieszenie działań rynkowych wydaje się być uzasadnione, jednak głównie dla przypadku, w którym zawieszenie zgłaszania USE spowodowane było brakiem dostępności narzędzi i środków łączności niezbędnych PSE do wspierania działań rynkowych.	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	<u>Wyjaśnienie</u> Zawieszenie przyjmowania zgłoszeń USE dotyczy sytuacji, w których nie jest możliwe dokonanie zgłoszeń USE przez uczestników rynku i ich przyjęcie przez OSP ze względu na awarię systemów IT. Tak więc wprowadzona w Zasadach możliwość zgłoszenia zaległych USE dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy ich zgłoszenie nie było możliwe z powodu problemów technicznych.
4.	VII.3	Wymagane jest doprecyzowanie, co jest rozumiane przez rozliczenie USE przyjętych do realizacji na RB dla okresu zawieszenia Procedur Standardowych według cen Rynku Dnia Następnego. W normalnych warunkach rozliczenie USE na RB polega na weryfikacji, czy energia, jaką pobiera dany podmiot w danej jednostce czasu pokryta była przez USE i w przypadku odchylenia pomiędzy tymi wartościami, rozlicza się ją po cenie CRO. Jest to jednak rozliczenie niezbilansowania, a nie rozliczenie USE. Cena USE wynika bowiem z samej umowy pomiędzy wytwórcą, a odbiorcą (sprzedawcą).	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	<u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u> Zawieszenie Procedur Standardowych oznacza, że wystąpiły zdarzenia uniemożliwiające ich poprawną realizację. Dotyczy to przykładowo sytuacji utraty znacznej części odbioru w KSE. Cena rozliczeniowa odchylenia (CRO) na rynku bilansującym, wyznaczona w takim przypadku wg Procedur Standardowych, miałaby wartość znacznie zaburzoną. Prowadzenie rozliczeń na RB wg Procedur Standardowych również nie byłoby uzasadnione. W związku z powyższym, OSP proponuje dla okresu zawieszenia stosowania Procedur Standardowych dokonać rozliczenia przyjętych USE wg jak najbardziej obiektywnej ceny, za którą można uznać cenę z rynku dnia następnego wyznaczoną w ramach mechanizmu jednolitego łączenia rynków. Takiemu rozliczeniu (neutralizacji finansowej skutków awarii systemowej)

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
				<p>podlega całość USE, a nie tylko różnica pomiędzy USE a energią rzeczywiście dostarczoną lub odebraną z KSE. OSP zdaje sobie sprawę, że powyższe rozwiązanie nie jest rozwiązaniem idealnym, ale pozwala ograniczyć skutki niepoprawności rozliczeń jakie wystąpiłyby w przypadku zastosowania Procedur Standardowych.</p> <p>Ponadto, w Zasadach wprowadzona została możliwość dokonania poza RB rozliczenia USE przyjętych na RB dla okresu zawieszenia Procedur Standardowych, pod warunkiem przekazania OSP stosownych oświadczeń przez strony poszczególnych transakcji handlowych.</p> <p>W art. VII dodano nowy ust. 4 Zasad, który jest przedstawiony w pkt 4 niniejszego Raportu.</p>
5.	VII.5	<p>Sposób rozliczania energii wprowadzonej lub odebranej z obszaru RB w trakcie zawieszenia działań rynkowych jest niezgodny z zasadami, na których zgodnie z art. 39 ust. 3 NC ER miała opierać się konsultowana propozycja. Zgodnie bowiem z art. 39 ust. 3 lit. c), e) i f) NC ER zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych powinny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywować podmioty odpowiedzialne za bilansowanie, aby dążyły do zachowania zbilansowania lub udzielały pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie, • zniechęcać OSP do zawieszania działań rynkowych, chyba że jest to bezwzględnie konieczne, i motywują OSP do jak najszybszego przywrócenia działań rynkowych, • motywować dostawców usług bilansowania systemu do oferowania usług przyłączającemu OSP, które pomagają w odbudowie systemu do stanu normalnego. 	<p>PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.</p>	<p><u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u></p> <p>Dla okresu, w którym zostały zawieszony Procedury Standardowe, w rozliczeniach energii wprowadzonej do systemu przez Jednostki Grafikowe Wytwórcze aktywne wartość ceny CW zostaje zwiększona o 5%, zgodnie z aktualnie stosowanymi zasadami rozliczeń dostawy wymuszonej energii elektrycznej na RB. Analogiczne zasady będą stosowane w zasadach rozliczeń energii wprowadzonej do systemu przez Jednostki Grafikowe Wytwórcze pasywne.</p> <p>Zmodyfikowana treść art. VII ust. 6 (poprzednio art. VII ust. 5) Zasad jest przedstawiona w pkt 4 niniejszego Raportu.</p> <p>Zawieszenie stosowania Procedur Standardowych dotyczy sytuacji, w których nie jest możliwa ich poprawna realizacja, ponieważ działania rynkowe nie zapewniły bezpieczeństwa pracy KSE lub ich kontynuacja zagraża bezpieczeństwu pracy KSE lub wystąpiły istotne zdarzenia awaryjne w KSE. W takim przypadku nie jest zasadne, aby w okresie, w którym rynek już nie</p>

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		<p>Propozycja PSE przewiduje natomiast, że OSP ma możliwość zawieszania działań rynkowych przy uwzględnieniu niejasnych kryteriów, wynagradzając w zasadzie jedynie indywidualny koszt zmienny danej jednostki. Nie uwzględnia to naszym zdaniem adekwatnie podstawowych zasad ekonomiki funkcjonowania rynku energii. W przypadku niedoboru towaru przy utrzymującym się zapotrzebowaniu, wprowadzane przez OSP zasady rozliczeń powinny w jak najmniejszym stopniu wpływać na rozliczenia pomiędzy uczestnikami rynku, w idealnym przypadku odwzorowując je w sposób rzeczywisty. Jako minimum, zachowujące efektywność ekonomiczną funkcjonowania rynku energii, powinny być traktowane koszty krańcowe wytwarzania lub utracone korzyści konsumentów pozbawionych dostaw energii, w tym w szczególności oferty redukcji zapotrzebowania składane przez odbiorców aktywnych na rynku energii. W obecnej propozycji, w przypadku utrzymania rozliczenia na poziomie kosztów zmiennych, takie warunki te na pewno nie zostaną spełnione. O ile rozliczenie, dla przypadku redukcji, stosując uproszczenie w postaci stosowania cen CW nie jest dalekie od rzeczywistości, to w przypadku przyrostów powinno ono odpowiadać najlepszemu możliwemu oszacowaniu kosztów krańcowych dostarczania energii do systemu. Ponieważ natura takich zdarzeń powoduje, że należy się ich spodziewać niezwykle rzadko, to nawet gdyby w skrajnym przypadku prowadziło to do chwilowego osiągnięcia cen maksymalnych określonych dla rynku bilansującego, to oczekiwany koszt całkowity będzie niski, a przywrócenie normalnego funkcjonowania rynku energii – szybsze i korzystniejsze dla konsumentów.</p>		<p>działa, kreować silne sygnały cenowe, których adekwatność stosowania przestała mieć miejsce wraz z momentem zaprzestania działania rynku.</p> <p>Patrz również odpowiedź do uwagi ogólnej nr 1 i uwagi szczegółowej nr 1.</p>

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
6.	VII.5	<p>Optymalnym rozwiązaniem w kontekście zasad rozliczania energii wprowadzonej lub odebranej z obszaru rynku bilansującego w trakcie zawieszenia działań rynkowych jest wprowadzenie funkcji wyceny niedoboru rezerw („scarcity pricing”). Zgodnie z art. 44 ust. 3 EB GL: „Każdy OSP powinien opracować propozycję dotyczącą dodatkowego mechanizmu rozliczeniowego odrębnego od rozliczania niezbilansowania na potrzeby rozliczenia kosztów zakupu mocy bilansującej zgodnie z rozdziałem 5 niniejszego tytułu, kosztów administracyjnych oraz innych kosztów związanych z bilansowaniem. Ten dodatkowy mechanizm rozliczeniowy ma zastosowanie do podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie. Najlepiej, aby zostało to osiągnięte poprzez wprowadzenie funkcji wyceny niedoboru. (...)”</p> <p>Co więcej, na gruncie Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 7 lutego 2018 r., zatwierdzającej polski rynek mocy (SA.46100) (2017/N) wprowadzenie administracyjnego mechanizmu scarcity pricing do 2021 r. jest zobowiązaniem Polski (punkt 16e). W Decyzji tej wskazuje się, że wycena ta powinna bazować na wartościach VoLL i LoLP i powinna wprowadzać dodatek cenowy do cen energii na rynku bilansującym w funkcji wielkości marginesu dostępnych rezerw, zapewniając, by w przypadku wyczerpania rezerw cena rozliczenia niezbilansowania była nie niższa niż maksymalna cena energii na rynku dnia bieżącego (ustalona zgodnie z art. 54 ust. 1 CACM).</p> <p>Postulujemy zatem jednoczesne złożenie przez OSP propozycji z art. 36 i 39 NC ER oraz propozycji z art. 44 ust. 3 EB GL i powiązanie rozliczania energii wprowadzonej lub odebranej z obszaru rynku</p>	<p>PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.</p>	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Patrz odpowiedź do uwagi ogólnej nr 1 i uwagi szczegółowej nr 5.</p> <p>Ponadto zwracamy uwagę na błędne przytoczenie treści art. 44 ust. 3 Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania (dalej „EBGL”). Prawidłowa treść jest następująca:</p> <p><i>Art. 44. ust. 3. „Każdy OSP może opracować propozycję dotyczącą dodatkowego mechanizmu rozliczeniowego odrębnego od rozliczania niezbilansowania na potrzeby rozliczenia kosztów zakupu mocy bilansującej zgodnie z rozdziałem 5 niniejszego tytułu, kosztów administracyjnych oraz innych kosztów związanych z bilansowaniem. Ten dodatkowy mechanizm rozliczeniowy ma zastosowanie do podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie. Najlepiej, aby zostało to osiągnięte poprzez wprowadzenie funkcji wyceny niedoboru. Jeżeli OSP wybierają inny mechanizm, powinni uzasadnić to w propozycji. Taka propozycja podlega zatwierdzeniu przez właściwe organy regulacyjne.”</i></p> <p>Ponadto zwracamy uwagę, że powyższy ustęp co do zasady dotyczy okresu kiedy są stosowane Procedury Standardowe a nie kiedy ma miejsce ich zawieszenie.</p>

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		<p>bilansującego w trakcie zawieszenia Procedur Standardowych z funkcją wyceny niedoboru rezerw, określoną na podstawie art. 44 ust. 3 EB GL, z uwzględnieniem decyzji ACER 5/2017 z dnia 14 listopada 2017 r.</p> <p>Dzięki takiemu mechanizmowi zostanie zachowana odpowiednia równowaga pomiędzy uczestnikami rynku w sytuacji zagrożeń, a wycena energii będzie adekwatnie odzwierciedlała bilans popytu i podaży. Scarcity pricing zwiększa także zachęty dla uczestników rynku do dokładniejszego zabezpieczenia i bilansowania swoich pozycji, co uzasadnia istnienie jednostek podaźowych i popytowych ostatniej instancji w KSE i jest tym samym jest pozytywne zarówno dla PSE, jak i dla uczestników rynku, zmniejszając szansę na występowanie kosztowych zdarzeń opisanych w EB GL.</p>		
7.	V.1 i 2	<p>Za nieprawidłowe uważamy zbiorcze przedstawienie przesłanek zawieszenia jednego lub większej liczby działań rynkowych. W naszej ocenie w wyniku zaistnienia każdej z przesłanek, powinien być określony inny katalog działań. Inne są bowiem skutki powstania stanu zaniku zasilania, a inne skutki niedostępności narzędzi i środków łączności PSE do wspierania działań rynkowych.</p> <p>Rozwiązaniem byłoby wskazanie, które działania rynkowe mogą być zawieszane w wyniku zaistnienia określonej przyczyny. W konsultowanej propozycji doszło jedynie do zbiorczego powtórzenia ust. 1 i 2 z art. 35 NC ER, co zapewne nie było wolą legislatora. Wskazuje na to art. 36 ust. 4 NC ER, który mówi, że opracowując zasady zawieszania i przywracania działań rynkowych, każdy OSP przekształca sytuację,</p>	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u> Patrz odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 1.</p>

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		o których mowa w art. 35 ust. 1, w obiektywnie zdefiniowane parametry. PSE w swojej propozycji nie przekształcił w żaden sposób czynników, wskazanych w art. 36 ust. 4 NC ER w obiektywne parametry.		
8.	V.1	<p>Możliwość zawieszania przyjmowania do realizacji umów sprzedaży energii („USE”) oraz ofert bilansujących powinna ograniczać się do braku dostępności narzędzi i środków łączności niezbędnych OSP do wspierania działań rynkowych.</p> <p>Zawieszenie przyjmowania USE i ofert bilansujących z innych przyczyn (poza wskazanymi wyżej), w razie zaistnienia takiej przyczyny ostatecznie uniemożliwi Podmiotowi Odpowiedzialnemu za Bilansowanie („POB”) dążenie do zachowania zbilansowania i udzielania pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie, tym samym doprowadzając do sprzeczności propozycji z art. 39 ust. 3 lit. c) NC ER. Jeśli bowiem zablokowana będzie możliwość składania USE i ofert bilansujących, to bez względu na to, w jaki sposób ustalone zostaną zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych (na podstawie art. 39 NC ER), to POB nie będą miały fizycznej możliwości modyfikacji swoich pozycji.</p>	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	<u>Uwaga nie została uwzględniona</u> Patrz odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 2.
9.	VI.3	Umożliwienie zgłoszenia zaległych USE dla okresu, dla którego ich zgłoszenie nie było możliwe ze względu na zawieszenie działań rynkowych jest słuszne, jednak wyłącznie w przypadku, w którym zawieszenie zgłaszania USE spowodowane było brakiem dostępności narzędzi i środków łączności niezbędnych PSE do wspierania działań rynkowych.	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	<u>Wyjaśnienie</u> Patrz odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 3.
10.	VII.3	Wymagane doprecyzowanie, co jest rozumiane przez rozliczenie USE przyjętych do realizacji na RB dla okresu zawieszenia Procedur Standardowych według cen Rynku Dnia Następnego. W normalnych	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	<u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u> Patrz odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 4.

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		<p>warunkach rozliczenie USE na RB polega na weryfikacji, czy energia, jaką pobiera dany podmiot w danej jednostce czasu pokryta była przez USE i w przypadku odchylenia pomiędzy tymi wartościami, rozlicza się ją po cenie CRO.</p> <p>Proponujemy doprecyzować zapisy, kiedy konkretnie dojdzie do rozliczenia USE przez PSE po cenach rynkowych (prawdopodobnie całkowity blackout, a kiedy rozliczenie zostanie wykonane wg standardowych zasad IRIESP (prawdopodobnie częściowy brak dostępu przez OSP do danych zgłaszanych przez uczestników). Bardzo ważnym elementem jest tu także wskazanie jasnych zasad rozliczenia uczestników gdy blackout dotknie jedynie części rynku gdzie jedna strona transakcji jest nim objęta a druga nie.</p>		
11.	VII.5	<p>Sposób rozliczania energii wprowadzonej lub odebranej z obszaru RB w trakcie zawieszenia działań rynkowych jest niezgodny z zasadami, na których zgodnie z art. 39 ust. 3 NC ER miała opierać się konsultowana propozycja. Zgodnie bowiem z art. 39 ust. 3 lit. c), e) i f) NC ER zasady rozliczania w przypadku zawieszenia działań rynkowych powinny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywować podmioty odpowiedzialne za bilansowanie, aby dążyły do zachowania zbilansowania lub udzielały pomocy przy przywracaniu zbilansowania w systemie, • zniechęcać OSP do zawieszania działań rynkowych, chyba że jest to bezwzględnie konieczne, i motywują OSP do jak najszybszego przywrócenia działań rynkowych, • motywować dostawców usług bilansowania systemu do oferowania usług przyłączającemu 	Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie	<u>Uwaga została częściowo uwzględniona</u> Patrz odpowiedź do uwagi szczegółowej nr 5.

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagi	Stanowisko OSP
		<p>OSP, które pomagają w odbudowie systemu do stanu normalnego.</p> <p>Propozycja PSE przewiduje natomiast, że OSP ma możliwość zawieszania działań rynkowych przy uwzględnieniu bardzo niejasnych kryteriów, jednocześnie płacąc za nie jedynie koszt zmienny. Dlatego też proponujemy zastosowanie współczynnika zwiększającego wartość ceny CW, który spowoduje doliczenie do ceny CW części kosztów stałych, które należy pokryć. Zdajemy sobie sprawę w tym miejscu, że wchodzący w 2021r rynek mocy ma w swoim założeniu pokryć przynajmniej część kosztów stałych, jednak nie wszystkie jednostki wytwórcze biorące udział w przywracaniu systemu biorą udział w tym mechanizmie. Dlatego zgodnie z zapisami art. 39 NC ER takie wprowadzenie współczynnika korygującego wprowadzi część motywacyjną dla podmiotów odpowiedzialnych za przywracanie normalnej pracy KSE, natomiast dla odbiorców będzie to część kosztów która w normalnym stanie KSE jest przez nich ponoszona. Proponujemy aby rozliczenie dostarczonej do KSE energii elektrycznej następowało wg ceny, która jest iloczynem CW i współczynnika odzwierciedlającego średnie koszty stałe dla całego systemu KSE a iloczyn ten powinien zostać powiększony o koszty CO2 dla wyprodukowanej energii.</p>		

4. Specyfikacja zmian do propozycji Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia działań rynkowych

W wyniku przeprowadzonych konsultacji z użytkownikami systemu oraz w ramach korekt wprowadzono następujące zmiany do propozycji *Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia działań rynkowych*.

Poniższa specyfikacja zmian odnosi się do punktów propozycji *Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia działań rynkowych*

Dodano art. VII ust. 4 o następującym brzmieniu:

Punkt	Brzmienie punktu
Art. VII ust. 4	Umowy Sprzedaży Energii przyjęte do realizacji na rynku bilansującym, dla okresu zawieszenia Procedur Standardowych, mogą zostać anulowane i nie podlegać rozliczeniu wg zasad z ust. 3, pod warunkiem przekazania OSP, w terminie do 14 dni kalendarzowych od doby, której dotyczy zgłoszenie Umów Sprzedaży Energii, oświadczeń stron poszczególnych transakcji handlowych potwierdzających ich anulowanie na rynku bilansującym.

Numeracja art. VII ust. 4 - art. VII ust. 6 z propozycji *Zasad zawieszania i przywracania działań rynkowych oraz szczegółowych zasad rozliczania niezbilansowania i rozliczania energii bilansującej w okresie zawieszenia działań rynkowych* została zmieniona odpowiednio na art. VII ust. 5 - art. VII ust. 7.

Zmodyfikowano brzmienie następujących punktów:

Punkt	Brzmienie punktu
Art. V ust. 6	W przypadku wystąpienia zdarzeń, o których mowa w ust. 1, uniemożliwiających poprawną realizację Procedur Standardowych, określonych w pkt 2, 3, 4, 5 i 6 IRiESP-Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi, OSP ma prawo zawiesić stosowanie Procedur Standardowych. Data początkowa i data końcowa okresu zawieszenia Procedur Standardowych odpowiadają odpowiednio chwili rozpoczęcia danego Podstawowego okresu handlowego na rynku bilansującym i chwili zakończenia tego samego albo późniejszego Podstawowego okresu handlowego na rynku bilansującym.
Art. VII ust. 2	W okresie zawieszenia Procedur Standardowych rozliczenia energii w obszarze rynku bilansującego są realizowane zgodnie z zasadami określonymi w ust. 3-7.
Art. VII ust. 3	Umowy Sprzedaży Energii przyjęte do realizacji na rynku bilansującym, dla okresu zawieszenia Procedur Standardowych, podlegają w całości rozliczeniu według cen rynku dnia następnego wyznaczonych odpowiednio dla poszczególnych godzin, których dotyczą dane Umowy Sprzedaży Energii, w ramach mechanizmu jednolitego łączenia rynków dnia następnego,

	z zastrzeżeniem ust. 4.
Art. VII ust. 6 (poprzednio art. VII ust. 5)	<p>Energia wprowadzona lub odebrana z obszaru rynku bilansującego w poszczególnych godzinach okresu zawieszenia Procedur Standardowych jest rozliczana według następujących zasad:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) W rozliczeniach energii wprowadzonej do systemu przez Jednostki Grafikowe Wytwórcze aktywne (JG_{Wa}) stosuje się indywidualne ceny za wytwarzanie wymuszone energii elektrycznej (CW) powiększone o 5% ceny CW oraz o jednostkowy koszt uprawnień do emisji CO₂ (KC^{CO_2}), a w rozliczeniach uruchomień JG_{Wa} ceny za uruchomienie (CU); b) W rozliczeniach energii wprowadzonej do systemu przez Jednostki Grafikowe Wytwórcze pasywne (JG_{Wp}) stosuje się indywidualne ceny oparte na wykazanych kosztach zmiennych wytwarzania, powiększonych o 5% za wyjątkiem składowej kosztów zmiennych odpowiadającej kosztom uprawnień do emisji CO₂, i kosztach uruchomień; c) W rozliczeniach energii wprowadzonej do systemu i odebranej z systemu w obszarze rynku bilansującego, w zakresie innym niż w lit. a) i b), stosuje się cenę rozliczeniową równą średniej ważonej cenie za energię wprowadzoną do obszaru rynku bilansującego przez JG_{Wa} i JG_{Wp}, z uwzględnieniem kosztów uruchomień tych jednostek, oraz pozyskaną w ramach awaryjnej pomocy od zagranicznych operatorów systemów przesyłowych.